

GADACZ (17) *sb m*

ga- (12), gâ- (1) *BierEz*; -acz (12), -ącz (1); -acz: -ącz *Mącz* (7 : 1).

sg *N* gadacz (15). \diamond *pl* *G* gadacz(o)w (1). \diamond *D* gadacz(o)m (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde* XVI – XVIII w.

1. *Zadający lub odgadujący zagadki; aenigmatistes* *Mącz* (4) : Aenigma, Trudne á chytne pytanie/ álbo gadká. Unde Aenigmatistes, Gádacz/ który tákowe powieści vmyme zádávác/ albo wykłádac. *Mącz* 4c, 3b, 260c, 408a.

2. *Wróż, wieszczek, widzący przyszłość; divinator Mymer*¹ *BartBydg*, *Mącz* (9) : Nie ieftem wrog áni gadác: Ani tákich cud wykłádac *BierEz* E4; *Mymer*¹ 9; *Divinator*, qui futura investigat et contemplatur, [...] gadacz *BartBydg* 44; *Mącz* 91c.

Szereg: »gadacz i wieszczek, i wrozek« (1): Y rozerwie sie duch Egiphthki we wnętrnościách iego/ á rádę iego stręcę: y będą pytać bálwánow swoich/ y gádáców swoich/ y Więfczkow/ y Wrofkow [*divinos et pythones et ariolos*]. *Leop Is* 19/3.

a. *Wykładacz snów; coniator (somniaorum)* *Mącz*, *Calep*, *Cn* (4) : powyedałem gádacom sen á nyemałz żadnego ktoby y wyłóżył. *HistJóz* B2; *Mącz* 162a, 401d; *Coniator* – *Wykładacz snow*, gadacz. *Calep* 242a.

3. *Mędretek, sofista, rozprawiacz; dialecticus Murm, BartBydg; disputator* *Mącz*, *Cn*; *disputatrix* *Cn* (4) : *Murm* 178; *Dialecticus*, gadacz *BartBydg* 41b; I powieda tám dáley/ gdzie ief mądry? á gdzie iefth náutzony? á gdzie ief gádátz tego swiátá? *KrowObr* 108v; *Disputator*, *Diŕputownik*/ gádác. *Mącz* 333b.

Synonimy: 2. *praktykarz, wieszczek, wrozek, wykładacz*; a. »wykładacz snow«; 3. *dysputownik, rozmowca*.